

Mythologia, Venise, 1567 - VI, 24 : De Actaeone

Auteur(s) : Conti, Natale

Collection Mythologia, Venise, 1567 - Livre X

Ce document a pour résumé :

[Mythologia, Venise, 1567 - X \[81\] : De Actaeone](#)

Collection Mythologia, Francfort, 1581 - Livre VI

[Mythologia, Francfort, 1581 - VI, 24 : De Actæone](#) est une version augmentée de ce document

Collection Mythologie, Paris, 1627 - Livre VI

[Mythologie, Paris, 1627 - VI, 25 : D'Acteon](#) est une transformation de ce document

Collection Mythologie, Lyon, 1612 - Livre VI

[Mythologie, Lyon, 1612 - VI, 24 : D'Acteon](#) est une transformation de ce document

Informations sur la notice

Auteurs de la notice Équipe Mythologia

Mentions légales

- Fiche : Projet Mythologia (CRIMEL, URCA ; IUF) ; projet EMAN, Thalim (CNRS-ENS-Sorbonne Nouvelle). Licence Creative Commons Attribution - Partage à l'Identique 3.0 (CC BY-SA 3.0 FR)
- Images : Münchener DigitalisierungsZentrum (MDZ).

Citer cette page

Conti, Natale, *Mythologia* Venise, 1567 - VI, 24 : De Actaeone, 1567

Projet Mythologia (CRIMEL, URCA ; IUF) ; projet EMAN, Thalim (CNRS-ENS-Sorbonne Nouvelle)

Consulté le 08/08/2025 sur la plate-forme EMAN :

<https://eman-archives.org/Mythologia/items/show/896>

Présentation du document

Publication Venise, Comin da Trino, 1567

Exemplaire Munich (Allemagne), Münchener DigitalisierungsZentrum (MDZ) ,

Res/4 Ant. 50

Formatin-4

Langue(s)

- Grec ancien
- Latin

Pagination 200v°-201r°

Des dieux, des monstres et des humains

Entités mythologiques, historiques et religieuses [Actéon](#)

Notice créée par [Équipe Mythologia](#) Notice créée le 30/04/2018 Dernière modification le 25/11/2024

Mythologia

nam si amplius spatium sit voluptatibus iniunctum crudelissimos, & maxime omnium belluarum furiosos homines experitemur. Ac de Paride satis, nunc de Actæone dicamus.

De Actæone.

Cap. XXIII.

10 **N**eq̄ leue sanè supplicium Actæonem subiisse memorant, quòd nudam Dianam intueri ausus sit, tantum honorem Diis immortalibus deberi significabant. Fuit hic, vt scripsit Zezes hist. 61. chil. 6. Autonoes Cadmi, & Aristei filius: qui cum mirum in modum venatione delectaretur vt pote à Chirone educatus, vt ait Apollodo. lib. 2. ferrur super saxo quodam defessus dormire solitus, quod fuit non procul à Megaris Plateam contendētibz, quod etiam Actæonis saxum vocatum fuit. Scripsit Pauf. in Bœoticis Actæonem in fonte illi saxo proximo se lauātem Dianam vidisse, quod illa moleste ferens, rabiem canibus Actæonis immisit, vt illum laniarent. Eam fabulam multis verbis complexus est Ouid. lib. 3. Metamorph. qui non super saxo illum dormire solitum scribit, sed in spelunca quadam fonti illi propinqua. Illa de causa dictus est fuisse in ceruum conuersus, & à suis canibus in Cithærone laniatus, quod multos assidue in feras nutrebat, vt significauit Eurapi. in Bacchis hoc pacto;

*ἔρεται ἀπὸ τῶν κύνων ἄλλοτε μῆτερ,
ἢ ἀπὸ τῶν κύνων, ἀπὸ τῶν κύνων,
ἀπὸ τῶν κύνων ἀπὸ τῶν κύνων.*

Num cernis Actæonis improbam necem?
Canes voraces, ille quas nutreuerat,
Nam dilaniare optimum venatibus.

30 Nomina vero canum, à quibus Actæon fuit laniatus, nihil aliud quàm vel colores corporum, vel sagacitatem significant, quæ conuenit canibus, hæc autē sunt; Melampus, nigros habens pedes. Ichnobates, per vestigia sequens. Paphagus, omnia comedens. Dorceus, perspicax. Oribasius, motiusagus. Nephonus, hinnulos occidens. Lelaps, procella. Theron, ferus. Pterelas, alatus. Agre, inquirens. Hylæus, syluestris. Nape, saltus percretrans. Parmenis, passorum canis. Harpyia rapax. Ladon, hinnulo similis. Dromas, cursor. Canache, fremens. Sticte, picta. Tigris, fera. Alce, robusta. Leucon, albus. Atholos, fuliginosus. Lacon, reboans. Aello, procellosus. Thous, celer. Cyprius, libidinulosus. Lyrisca, lupina. Haspalus, rapax. Melaneus, niger. Lachne, hirsuta. Labros, rapidus. Agriolos, agrestibus viis aptus. Hylæor, latrator. Nā omnino canes quinquaginta Actæonis à nonnullis commemorantur. Alii dixerunt Actæonem cerui pelle à Diana testum laniatum fuisse à canibus ad eum læcerandum incitatis, ne Semelen vxorem duceret, cuius sententiæ fuit Stelichorus Himerzus. vel, vt voluit Acusilaus, quia illam compressit. Alii Actæonē non versum in ceruum, neque cerui pelle testum fuisse arbitrantur, sed opinionem canibus immissam, vt feram putarent, quod attigit Ouid. his carminibus;

Testis & Actæon, quondam fera creditus illis,
Ipse dedit letho cum quibus ante feras.

Neque verò vnus tantum fuit Actæon, vt ego quidem censeo, sed alter à canibus laniatus; alter à Bacchis discerptus; de quo ita sententiæ extat enarratoris

ratoris Apollonii, Melissus, quia Corinthios à Phidone Argiuorum Rege, à quo evertendi erant, liberauit, & protexit, ob singulare beneficium insignes honores consecutus fuit. Accidit aliquando ut Bacchiades domum huius inuadentes filium Actzonem distraxerint vel repugnantibus parentibus. Cum vero celebranda essent Isthmia, Melissus ad aram accedens multa imprecatus est Corinthiis, nisi filii sui eodem vlciscerentur: cum illa dixisset, se de propinquo præcipiti loco deiecit. At Corinthii cum timeant magnopere si inultam eodem illam reliquissent Actzonis, tum etiam multo magis ita iubente oraculo, Bacchiades è sua regione eiecerunt. Eodè tempore vnus Bacchiadam Chersocrates Corcyrà extruxisse fertur expulsis Colchis, qui ibi habitabant, quò se omnes Bacchiades receperunt. verum cur hæc ve admirabilia, & sempiterna memoria digna transmissa sunt ad posteros? Ego sanè ex historia ad morum informationem istum esse arbitror. quid enim prohibet cum Sol Leonem signum ingressus fuerit, Lunæ vi aucta præsertim in eodem signo rabiem canibus natam esse per dies Caniculæ præsertim? aut canibus rabie exagitatis quæ vis, quæ ratio, quæ cognitio potest resistere, quominus vel in dominum irruant ac scruiant? fuerunt qui putarint Actzonis facultates per canum rabiem, aut per iratam venationum deam insulse dissipatas significari; quia canes nò Actzonem, sed eius opes lanizurrunt: quod quidem perridiculum mihi videtur. non enim ad venationem hortari posteros, vel retrahere consilium fuit antiquis, sed minus rectos mores emendare. Per hanc igitur fabulam nos ad beneficia in viros bonos conferendâ adhortantur, ac retrahent à benemerendo de ingratis & immemoribus acceptorum hominibus; quod etiam videtur significasse Theocritus in eo versu;

Τριφυλίας ἀέτι φέροντα.

nutri canes vt te edant.

Omnium sanè beneficiorum optimum est illud, quod in virum bonum & memorem & gratum confertur: quod verò in maleficum & ingratum collatum est, omnino male collocatum fuit: quippe cum improbi homines, ne parem gratiam referre cogantur, sæpius pro acceptis beneficiis simultatis causas aucupentur, seque vel quauis leuissima de causa iratos fingant, vt sic deletum appareat quidquid in eos collatum sit. Vt prudentiores igitur essemus in conferendis beneficiis, ne honori, facultatibus, vitæque nostræ insidiatores nostris sumptibus aleremus, rationem conferendorum beneficiorum nos antiqui docuerunt: quippe cum beneficium viro bono facere, sit prope accipere, atque hæc nonnulla pars est iustitiæ vt traditum est in officiis. Admonemur præterea per hanc fabulam, ne simus nimis curiosi in rebus nihil ad nos pertinentibus, quoniam multis perniciosum fuit res arcanas aliorum cognouisse, & principum ciuitatum, summorumq; virorum, aut Deorum præcipuè, quorum vel aliqua minima suspicio arcanorum conscium facile potest opprimere. atque vt summam dicam, eas fabulas, quas insulsi & imperiti plerique aniles nugæ tantum esse crediderunt, ad posteros tradiderunt antiqui, vt per illas nos à temeritate, crudelitate, arrogantia, libidine, illegitimisque facinoribus retraherent; & ad humanitatem, prudentiam, beneficentiam, integritatem, temperantiamq; adhortarentur; & vt humanam vitam denique omnem in melius informarent.